

OMA KAN VLIEGEN

door Jeannette Coppens

Afra's oma heeft een terrasje in de tuin van het bejaardenhuis, omdat haar kamers beneden zijn. Ze heeft er rode rozen omheen geplant, zodat het heerlijk ruikt.

Het is altijd gezellig bij oma. Veel beter dan op school. Ze moet ervan zuchten. Als Afra met Gitte en Mare naar school fietst, rijden die rotmeiden soms heel hard voor haar uit. Dan zitten ze al op school als zijhaar fiets nog in de fietsenstalling moet zetten.

"Ik wou dat ik kon vliegen," zegt Afra. "Net als een vogel. Eigenlijk zou ik wel een vogel willen zijn."

"Dan zou je iedere dag vogelzaad moeten eten," zegt oma. "Neem nog een zandkoekje.

"Nou, een reiger dan," zegt Afra. Dat is een mooie grote vogel. Die eet vast geen vogelzaad.

"Reigers eten pulletjes," zegt oma. "Levend en wel! En kikkers."

O nee, kikkers! Bij het idee al griezelt Afra.

"Maar ik wil wel kunnen vliegen," zegt ze. "Hoog boven de bomen en boven de stad."

"Als een vogel," zegt oma.

"Als een vogel," zegt Afra.

Ze neemt nog een koekje.

Oma schenkt thee in.

"Waarom wil je vliegen?" vraagt oma. "En waar wil je naar toe?"

"In de lucht is het zo stil, je kunt er nadenken."

"Waarover wil je dan nadenken?" vraagt oma. Ze heeft een breiwerkje gepakt en maakt moeilijke gerstekorrelsteken in een blauw truitje.

"Over van alles," zegt Afra. "Over hoe de bomen groeien. En over dieren. En over school natuurlijk. Als je zo boven de wereld zweeft, kun je vast mooie verhalen bedenken."

Thuis kan ze dat niet. Daar zijn mama en papa, druk bezig met de zaak. En twee broertjes die altijd liggen te keten. "Jaap en Frits maken altijd zo'n herrie," zegt ze.

"Wil je het erg graag?" vraagt oma.

"Ja," zegt Afra. "Heel erg graag."

"Een vogel kan ik niet van je maken," zegt oma. "Maar vliegen kan ik je wel leren."

Daar kijkt Afra van op.

"Hoe weet u dat?" vraagt ze. "U bent toch geen piloot?"

"Dat hoeft ook niet," zegt oma. "Het is heel eenvoudig. Maar je moet natuurlijk wel goed oefenen."

Ze legt haar breiwerk op tafel tussen de theekopjes.

"Doe me eens na," zegt ze. Oma gaat staan en spreidt haar armen.

Afra gaat ook staan en doet haar na.

"En nu wapperen," zegt oma. Ze beweegt haar armen heel snel op en neer.

Afra wappert ook.

Er komt een jongen door de straat gefietst. Hij kijkt naar oma en naar Afra die op het terras staan te wapperen.

"O," zegt Afra. Ze doet gauw haar armen omlaag.

"Doorgaan," zegt oma streng.

"Dat was Richard," zegt Afra. "Die zit bij me in de klas. Hij denkt nu dat ik gek ben. En u ook!"

"Als je straks vliegt, vindt hij je geweldig," belooft oma. "Kom op. Of wil je niet meer vliegen?"

"Het lukt toch niet," zegt Afra.

"Ga heen en weer rennen terwijl je met je armen wappert," zegt oma.

“Ja, doei,” zegt Afra. En ze ploft weer in de terrasstoel.

Oma gaat ook zitten. Ze hijgt van al het gewapper en haar gezicht is rood en vlekkerig van inspanning.

“Een doorzetter ben je niet, kind,” zegt ze. Ze breidt weer verder. Het wordt een zomertrui voor mama.

“Ik heb vroeger zoveel gevlogen.” Het lijkt of oma naar iets heel in de verte kijkt.

“Ik oefende en ik oefende iedere dag, net zolang tot mijn armen sterk genoeg waren om me te dragen. En toen nam ik een heel lange aanloop, net als bij een vliegtuig. Ik ging steeds sneller en sneller lopen en mijn armen bewogen steeds krachtiger. En toen opeens.... Toen vloog ik. En het was heerlijk.”

Afra wil zeggen dat ze er niets van gelooft. Maar oma's ogen staan opeens zo dromerig.

“Ik vloog en ik vloog,” vertelt oma. “Met grote slagen. Grote krachtige slagen. Ik vloog boven ons huis in Laren en toen boven de kerk. Ik zag de koperen haan op de kerktoren. Wat was hij groot. Als je beneden staat lijkt hij zo klein, hè? Maar als je er rondjes omheen vliegt is hij echt heel groot. Na een paar rondjes werd ik moe, vooral in mijn armen. Het was de eerste keer voor mij, begrijp je. Ik begon langzamer te vliegen. En toen daalde ik. Maar omdat ik nog niet wist hoe dat netjes moest, kwam ik in de kastanje voor ons huis terecht in plaats van gewoon in de tuin. De brandweer heeft me eruit moeten halen.”

“Kon u niet gewoon naar beneden vliegen?” vraagt Afra.

“Nee kind, ik was te moe,” zegt oma. “En in een boom kun je zo moeilijk een aanloop nemen.”

“Leuk verhaal,” zegt Afra. “Ik ga weer naar huis. Bedankt voor de thee en de lekkere koekjes, oma.” Ze geeft haar een zoen op haar wang. En nog een. Oma's wangen zijn zacht en donzig. Als ze bijna bij de deur is roept oma: “Oefenen. Het is alleen een kwestie van oefenen.”

's Avonds na het avondeten, gaan Jaap en Frits in het parkje voetballen. Mama is naar een vergadering en papa zit achter de computer. Voor zijn werk, zegt hij. Maar Afra heeft in het voorbijgaan gezien dat hij op het scherm een indiaan in een boom hielp. De indiaan moest drie keer springen voordat hij op een tak zat.

Afra gaat de tuin in. Het is al een beetje donker. De burens zijn niet thuis. En in het andere buurhuis is de baby naar bed gebracht. De gordijnen met de roze olifantjes zijn gesloten. Hier kan niemand haar zien. Afra neemt een aanloop, ze wappert met haar armen, ze rent door de tuin. Steeds sneller en sneller. Langs de stokrozen en langs de drie berken en langs de moestuin met de nieuwe tomatenplantjes. Soms moet ze even afremmen als er een bocht komt. Haar armen voelen al sterker. Ze wapperen nu minder. De slagen worden langzamer. Haar armen gaan uit zichzelf naar voren en dan met veel kracht naar achter. Een beetje of ze aan het roeien is. Zo moet het misschien ook. Afra denkt aan zeemeeuwen en aan wilde eenden. Het lijkt wel of ze een stukje de lucht in gaat. Het lijkt echt zo. Maar dan is ze zo moe, dat ze languit in het gras valt. Ze heeft het warm. Haar voorhoofd is nat en haar T-shirt ook.

In bed bedenkt ze hoe het vliegen beter kan gaan. Als ze rotan plantenstokken neemt en er dan theedoeken aan vastmaakt? Je wordt dan net een vlieger, want bij het rennen kan er wind onder komen.

Ze droomt dat ze boven de duinen de lucht in gaat als een mooie vierkante vlieger in regenboogkleuren. Ze heeft een lange rode staart met strikjes. En ze gaat hoog! Bijna tot de zon.

Aan het ontbijt zegt papa: “Wat deed je gister in de tuin, Afraatje?”

“Heb je in de tuin gewerkt?” vraagt mama. “Wat leuk. Straks word je nog een echte tuinvrouw.”

Afra zit met een rood hoofd aan tafel. Ze smeert haar bruine boterham. Haar gezicht verdwijnt achter haar blonde haar.

“Wat deed Afra dan?” vraagt Frits. Hij wil altijd alles weten.

“Ze rende als een gek door de tuin,” zegt papa. “Ze hield maar niet op.”

“Ben je aan het trainen voor de schoolwedstrijden?” vraagt Jaap verbaasd. “Mijn stille, slome zus gaat hardlopen.”

“Ja,” zegt Afra. “En ik ga winnen.” Ze klapt haar brood dubbel en neemt een flinke hap.

Als die avond mama in de keuken eten maakt, komt Afra bij haar staan. Ze heeft de hele dag lopen denken aan het vliegen. Misschien kan ze kippenveren sparen en die op karton plakken. Dan heeft ze echte vleugels. En als ze op de keukentrap gaat staan en dan naar beneden springt met vleugels aan... misschien dat ze dan al even kan zweven.

“Wat is er, meisje?” vraagt mama.

“Kunnen mensen vliegen?” vraagt Afra.

“Dat weet je wel,” zegt mama. “In een vliegtuig of in een luchtballon. En aan zo’n parachute, zo’n hangdinges...”

“Een hangglider,” zegt Afra.

“Een hangglider,” zegt mama. Ze laat een lange bos spaghetti in een pan met borrelend water glijden.

“Ik bedoel, kan een mens zelf vliegen?” vraagt Afra. “Oma zegt dat het kan. Ze zegt dat ze zelf gevlogen heeft.”

Mama kijkt Afra bezorgd aan.

“Zegt oma dat?” zegt ze. “Zo, zo. Die oma.”

“Oma zegt dat ze vroeger tot boven de kerktoeren is gevlogen,” zegt Afra. “En dat ze toen in een kastanjeboom vast is komen zitten.”

“Ja, ja,” zegt mama. Ze heeft een denkrimpel boven haar neus, terwijl ze tomaten doormidden snijdt.

“Ze heeft het zelf voorgedaan,” zegt Afra.

“Deed je dat gister, in de tuin?” vraagt mama.

Afra knikt.

“Mensen kunnen niet vliegen,” zegt mama. “Een heleboel mensen hebben het geprobeerd.

Maar het is nooit gelukt. Er was zelfs iemand, Icarus, heel lang geleden, die prachtige vleugels maakte, net zoals engelen die hebben. Die had hij met was vastgemaakt aan zijn armen en zijn rug. En hij vloog echt. Maar toen hij bij de zon kwam, smolt de was en hij viel in zee.”

“Maar hij vloog wel even,” zegt Afra.

“Het is een verhaal.” Mama veegt tranen uit haar ogen. Ze is een ui aan het snijden en dan ga je huilen. Dat is nu eenmaal zo.

“En je gaat niet met vleugels uit ramen springen,” zegt mama opeens streng. “Echt iets voor jou. Als je dat doet val je zo, ploep, naar beneden en op de tegels. Dood ben je dan.”

“Ik dacht al dat oma maar wat zei,” zegt Afra. “Ik geloofde er niets van, hoor.”

De volgende middag fietst Afra langs het bejaardenhuis. Oma sproeit met een gieter de rozen.

“Dag Afra,” roept ze blij. “Fijn dat je naar je oude oma komt.”

“U kunt helemaal niet vliegen,” roept Afra terug. “Mama zegt het ook.”

“Zo.” Oma zet de gieter neer. “Cola?” vraagt ze. Ze loopt het huis in. Zou oma nu boos zijn? Maar als ze terug komt, lacht ze. Ze heeft een foto in haar hand.

“Kijk eens,” zegt ze. Op de foto zie je oma toen ze veel jonger was. Ze heeft een witte jurk aan en ze vliegt door de lucht. Vlak langs de kerktoeren. De haan is heel groot. De haan is geschilderd en van hout, dat kun je zo zien. De kerktoeren ook. En je ziet ook de draad waar oma aan hangt.

“Dat is in een toneelstuk,” zegt Afra. Oma heeft haar mooi beet genomen.

“U bent een grapneus,” zegt ze.

“Misschien wel, misschien ook niet,” zegt oma. “Kijk vanavond om tien uur maar eens uit je slaapkamerraam. Dan zie je vast iets leuks.”

Afra heeft haar wekker gezet. Het is bijna tien uur. De t.v. staat beneden aan. Jaap, in de kamer naast haar, heeft een c.d. opstaan van Anouk.

Afra doet haar raam open en leunt naar buiten. Daar is het zwart en stil. Als de wekker gaat, drukt ze die meteen uit.

Het is nog warm. Ergens in de verte speelt iemand op een fluit zachte nootjes.

En dan, opeens, beweegt er iets in de lucht. Het lijkt een kleine stip. Een sterretje. Maar de stip wordt groter. De maan geeft net genoeg licht om de stip te zien. Afra tuurt en tuurt. De stip is nu zo dichtbij dat het geen stip meer is. Het is oma.

Oma heeft haar mooie lila jurk met de bloemen aan. Ze heeft roze lipstick op en haar witte haren zijn netjes gekamd. Oma vliegt met kalme slagen over de bomen. Ze komt vlak langs het raam waar Afra zit.

Oma wuift met een lila zakdoekje naar Afra. Ze lacht zoals alleen oma kan lachen. Met een enorme zwaai gooit oma een pakje door het raam in Afra's armen. “Ik heb de trui voor je moeder af,” zegt oma. “Geef die maar aan haar.” Dan is oma weer verdwenen, om de hoek van het huis.

De volgende ochtend zit mama huilend op de bank. Papa troost haar.

“Oma is dood,” zegt Jaap. Hij veegt over zijn wang.

“Ik heb haar gezien, vannacht,” zegt Afra. “Oma vloog langs mijn raam.”

Ze kijken haar erg ongelovig aan. Niet twijfelen, ze denken maar wat ze willen. Vlug steekt ze het pakje naar voren. “Hier, dat gooide oma door mijn raam. Je nieuwe blauwe trui.”

Mama scheurt het pak open. En ja, daar ligt de blauwe trui, die oma heeft gebreid. De trui met de gerstekorrelsteken.

Mama huilt opeens niet meer. Ze houdt de trui tegen haar gezicht.

“Nu kan oma altijd vliegen,” zegt Afra. Er glijden opeens twee tranen langs haar wangen. Omdat ze oma nu al zo ontzettend mist.

EINDE